

Aanvulling op 'Goudse pijpen uit de Lofoten'

Ruud Stam (*r.d.stam@minlnv.nl*)

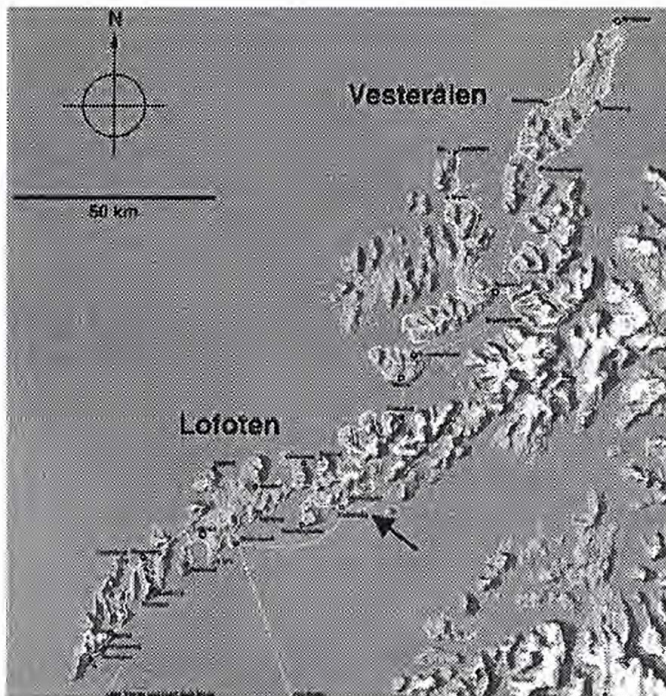
In PKN 31(121) heb ik enige pijpen beschreven die door Hakon Kierulf gevonden zijn in het vissersdorp Kabalvåg op de Lofoten. Inmiddels zijn mij nog 7 koppen en 5 steelfragmenten, die op dezelfde plaats gevonden zijn, ter hand gesteld. Deze koppen zijn in het algemeen vollediger bewaard gebleven dan die uit de eerste groep en zijn dus beter te dateren. Van een fragment is de hiel zo beschadigd dat het merk niet meer leesbaar is. Zes van de koppen zijn zeker afkomstig uit Gouda. Bij de steelfragmenten lijkt een Goudse herkomst zeer waarschijnlijk. Voor de datering van de steelfragmenten kan de eerste helft van de 18^e eeuw aangehouden worden. Dit correspondeert grofweg met de productieperiode van de gevonden pijpenkoppen. In onderstaande tabel zijn de vondsten weergegeven.¹

Merk	Bijmerken	Herkomst	Datering	Pijpenmakers die mogelijk in aanmerking komen	Werkzame periode pijpenmakers
?	?	Gouda	1690-1720	?	?
Zwaan in het schaalpje	-	Gouda	1710-1730	Jacobus van der Lee	1693-1730
57 gekroond	-	Gouda	1730-1740	Cornelis van Velzen Abraham van der Helm	1720-1733 1733-1740
Juffrouw met de kipperson	Wapen Gouda /S	Gouda	1740-1760	Jan Jansz. Van der Wind Lammert Dros Leendert Visser	1726-1745 1745-1745 1745-1753
Twee klaverbladen	?	Nederlands?	> 1740	?	?
81 gekroond	Wapen Gouda/S	Gouda	1740-1770	Cornelis Pietersz. Sonne	1737-1772
P gekroond	Wapen Gouda/s	Gouda	1750-1780	Anthonie Soufree Jan Soufree	1731-1760 1760-1796

Alleen het merk de twee klaverbladen is in de eerder beschreven groep ook aangetroffen. Het is echter de vraag of het exemplaar uit deze groep Gouds is. Een andere herkomst is heel wel mogelijk.

Geconcludeerd kan worden dat de conclusies uit het artikel in PKN 31(121) nog steeds gelden.

¹ Met dank aan Jan van Oostveen voor de datering

- Alle pijpen zijn van een hoogwaardige kwaliteit. De fragmenten van na 1739 dragen het wapen van Gouda met de S en zijn dus afkomstig van fijne of *slegte* pijpen. Dit betekent dat de vissers deze pijpen, gelet op de lengte van dit soort pijpen, kennelijk vooral in hun vrije tijd gerookt hebben.
- Er zijn geen pijpen uit Noorwegen aangetroffen.
- Vermoedelijk hebben de handelsrelaties met Nederland ertoe geleid dat het Goudse product zo dominant aanwezig is

in deze vondstgroep.

De hele groep overziend kan gesteld worden dat naast typische exportmerken ook veel in het buitenland zelden aangetroffen merken in deze groep voorhanden zijn. Dit zou erop kunnen duiden dat de pijpen geen deel uitmaakten van een reguliere handelsstroom, maar als nevenproduct werden aangevoerd. Mogelijk zijn deze pijpen als persoonlijke handel van de bemanning van Nederlandse schepen op de Lofoten terecht gekomen.